

مر حله پرسش و پاسخ، باید در درس‌های بعدی بازپس گیری گذرنامه را تحمل کنند. انتشار این نوع اخبار حتی اگر اندک هم باشد، در خارج از کشور باعث می‌شود هزاران ایرانی دیگر که مایل هستند به کشور سفر کنند، به دلیل این ترس، از رفت‌وآمد دوری کنند.»

«سارا»، یکی دیگر از مهاجران ایرانی است که چندسال پیش برای دیدار با برادرش از آمریکا به ایران آمد، اما در بدو ورود پاسپورت او ضبط شد و مورد بازجویی قرار گرفت. به‌دنبال این برخورد، او ناچار شد به‌جای ۳ هفته مدنظر خود، سه‌سال ونیم در ایران بماند و حتی موقعیت شغلی‌اش را نیز در کشور محل اقامت از دست بدهد. او به هم‌میهن می‌گوید: «دوست خانوادگی یکی از اقوام به‌دلیل امنیتی از ایران فرار کرده و به آمریکا مهاجرت کرد. این فرد رانه من، نه اعضای خانواده‌ام نمی‌شناسند. ماموران ایران به‌دنبال این فردبود و گویا قصد داشتند افرادی که برای فرار به این فرد کمک کرده بودند را شناسایی کنند. به‌هر حال وقتی برای دیدار با برادرم به ایران آمدم، به بهانه فرار همین فرد، ماموران در فرودگاه من را گرفتندوبه اتاقی بردند، پاسپورت و پول‌هایم را ضبط کردند، رسیدی به من ماندند و گفتند تا یک‌هفته دیگر با شما تماس می‌گیریم. من تنها سه‌هفته از محل کارم مرخصی گرفته بودم و باید به‌موقع به آمریکا برمی‌گشتم. اما این ماجرا به‌جای یک‌هفته، سه‌سال ونیم طول کشید و زندگی‌ام به‌شدت دچار اختلال شد.» سارا از ایران رفت و هراس با‌گشت دارد.

▼ حق دارد بترسد

ماده ۱۳ اعلامیه جهانی حقوق بشر اعلام می‌کند که هر کس حق دارد در محدوده مرزهای هر کشور، آزادانه عبور،مور کرده و محل اقامت خود را انتخاب کند. بند دوم این ماده نیز بیان می‌کند، هر کس حق دارد هر کشوری از جمله کشور خود را ترک کند یا به کشور خود بازگردد. اینها بخشی از صحبت‌های اوبدر نصراللهی، حقوق‌دان وکیل دادگستری به هم‌میهن است. براساس اعلام او، آزادی رفت‌وآمد، یکی از حقوق بنیادین هر انسان و از آزادی‌های عمومی و حقوق بشر است که در بسیاری از اعلامیه‌های حقوقی و اسنادبین‌المللی مانند اعلامیه حقوق آمریکا، اعلامیه حقوق بشر و شهروند فرانسه و اعلامیه جهانی حقوق بشر مورد توجه قرار گرفته است. «کشور ما نیز اعلامیه جهانی حقوق بشر را به‌عنوان یک سند بین‌المللی پذیرفته است. براساس قوانین کشور، پذیرش یک سندی بین‌المللی، آن‌سند را به‌یک‌ی از قوانین داخلی کشور تبدیل می‌کند.» این حقوق‌دان با اعلام اینکه، قانون اساسی کشور مصاحتی درباره آزادی رفت‌وآمد ندارد، ادامه می‌دهد: «در اصل ۲۳ قانون اساسی تاکید شده، هیچ‌کس رانمی‌توان از محل اقامت خود تبعید یا از اقامت در محل موردعلاقه خود ممنوع یا به اقامت در محلی مجبور کرد. درواقع اصل بر این است که حاکمیت و دولت نه‌تنها اختیاری برای ممنوع کردن ورود فردی که به‌ویژه تبعه آن کشور است ندارند، بلکه مکلف است این حق بشری را به رسمیت بشناسد بااین حال استثنائاتی بر این قاعده وجود دارد.» او ادامه می‌دهد: «موضوعی که در اصل ۲۳ قانون اساسی به این شکل بر آن تاکید شده: «مگر در مواردی که قانون مقرر می‌کند.» این «مگر» که در اصل مذکور آمده، به‌معنی ممنوع‌ازورود کردن افرادبه کشور نیست. یعنی هیچ دولت و حاکمیتی حق ندارد تحت هر شرایطی، مانعی برای ورود افراد به کشور ایجاد کند. درباره ممنوع‌ازخروج کردن از کشور، این اطلساق وجود ندارد و تنها با حکم قضایی می‌توان فردی را که بدهکار است یا مرتکب جرمی علیه شهروندان شده است، ممنوع‌از خروج کرد. اگر بتوان از طریق دیگری مانند توقیف اموال، ضرری که فرد به دیگر شهروندان زده است را جبران کرد، اساساًدلیلی برای ممنوع‌ازخروجی او وجود ندارد.»

نصراللهی ترس برخی از ایرانیان نسبت‌به‌ورود به کشور را احساسی به‌حق توصیف می‌کند. «اولین عامل این پدیده، تدروی‌هایی است که در اوایل انقلاب صورت گرفت، به این شکل که افرادی را تحت‌عنوان وابستگیان به رژیم سابق، تحت‌فشار قرار می‌دادند که این افراد بعضاً مشمول مصادره اموال شدند یا تحت تعقیب قرار گرفته و مجبور به خروج از کشور شدند. این درحالی‌بود که برخی از این افراد در رژیم گذشته‌بست‌های چندان حساسی نداشتند و حتی افراد مفیدی هم بودند. برخی دیگر لزوماً وابسته به رژیم سابق نبودند و به‌واسطه لیاقت و دانش خود به مدارج بالایی رسیدند، مانند امرحوم علی اکبر خان داوود که در سال ۱۳۱۵ فوت کرد.» او در زمان حیات به مناصبی مانند وزارت دادگستری و وزارت اقتصاد رسید که این جایگاه‌ها را با توجه به شایستگی خود به دست آورده بود. برخی از نظامیان، هنرمندان، ثروتمندان و سرمایه‌داران نیز با این تدروی‌ها مواجه شدند. این رفتار نادرستی که در برخی جریان‌ت‌رخ داد، باعث شد ایرانیان مهاجر نسبت‌به‌ساختار سیاسی در مناسبت‌هایی در فضای مجازی و حقیقی اقداماتی انجام داده یا انتقاداتی ابراز کنند. این موضوعات باعث شد تا چنین افرادی از بازگشت به کشور هراس داشته باشند. برخی هم به‌دلیل یادآوری خاطرات تلخ برخورد‌های بعضاً فراقانونی که با آنها صورت گرفته است، دچار هراس شده‌اند.»

▼ اعتراض جرم نیست

اودراره حدود اختیارات نهاد‌های امنیتی در برخورد با شهروندان در زمان ورود به کشور یا خروج از آن به برخی اقدامات فراقانونی این نهادها اشاره می‌کند: «براساس قانون آئین‌دادرسی کیفری، مأمور امنیتی، ضابط قضایی به‌شمار می‌رود. ضابط قضایی حق هیچ‌گونه تفتیش، توقیف و حتی بازجویی از افراد را به‌جز با دستور مقام قضایی ندارد، مگر اینکه جرمی مشهود در مقابل چشم ضابط دادگستری رخ دهد که در این صورت صرفاً باید در چارچوبی که قانون آئین‌دادرسی کیفری به ضابط اجازه داده، برای حفظ ا‌له جرم تلاش کند. بنابراین ضابطین راساً حق نگهداشتن افراد را ولوب‌برای یک دقیقه یا یک ثانیه در جرائم غیر‌مشهود ندارند و برای چنین اقدامی به دستور قضایی نیاز است که این دستوروات هم باید به‌صورت مودی باشد. به‌عنوان مثال قاضی نمی‌تواند دستور دهد که هر کس از آمریکا وارد کشور شد را بازداشت کند یا مورد بازجویی قرار دهدید. کم‌اینکه حق بازرسی

عبدالرضا فرجی‌راد
سفیر پیشین ایران
در چندین کشور:

نگرانی از خطرات بازگشت باعث شده بسیاری از افراد برای دیدار با عزیزان‌شان به کشورهای دیگر به‌ویژه ترکیه سفر کنند و فرزندان خود را آنجا ملاقات کنند. با اینکه وزیر امور خارجه و معاون کنسولی وزارت خارجه بیانه‌هایی

مبنی بر اینکه ایرانیان می‌توانند بدون دغدغه وارد کشور شوند، صادر کردند، اما هنوز در این زمینه نگرانی‌هایی وجود دارد و باید اقدامی بزرگ‌تر در سطح ملی و در سطح دولت انجام شود تا مردم احساس کنند، می‌توانند بدون نگرانی وارد کشور شوند

خودروهای افراد را به‌صورت عمومی ندارند، دستور قضایی در چنین مواردی نیز باید مودی باشد.» به گفته این حقوق‌دان، مقام قضایی زمانی می‌تواند دستور بازداشت یا جلب افراد را صادر کند که پرونده باز داشته باشد و دلایل به‌قدری قوی باشد که بتواند ارتکاب جرم را به فرد مورد بازجویی منتسب کند و اصطلاحاً او را در مظان اتهام قرار دهد. در غیر این‌صورت در جرائم عمومی بازپرس می‌تواند شخص را احضار کند و اگر فرد حاضر نشد، او را جلب کند.

برخی ایرانیان خارج از کشور می‌گویند که تنها به‌دلیل بازگذاری مطالب انتقادی در شبکه‌های اجتماعی زمان ورود به ایران مورد بدرفتاری قرار گرفته و با اقدامات امنیتی مواجه شده‌اند. آیا این اقدامات قانونی است؟ سوالی که این وکیل دادگستری در پاسخ به آن می‌گوید: «اعتراض چه در داخل کشور، چه در خارج از کشور و چه به‌حق باشد، چه ناقح، حق مسلم هر شهروندی است و در چارچوب یکی از حقوق بنیادین بشر به‌نام «آزادی بیان»، قابل‌تعریف است. حاکمیت حق ندارد هیچ فردی را صرفاً به‌واسطه بیان عقیده یا بیان اعتراض‌اش مورد بازخواست قرار دهد، بلکه این ساختار سیاسی است که باید در قبال اعتراضات بحق و حتی نابحق افراد جامعه پاسخگو باشد. حالا اگر حکمروایی احساس کند که اعتراض شهروند بحق نیست، به‌جای برخورد، مکلف به پاسخگویی و توضیح است تا مسئله را برای شهروندان روشن کند. بنابراین هیچ دستگاه امنیتی‌ای بدون حکم قضایی و حتی خود دستگاه قضایی نمی‌تواند صرف اینکه یک شهروند اعتراض یا صحبتی کرده یا حتی با ساختار مخالفت کرده باشد، علیه شهروند اقدامی انجام دهد. براساس قوانین، مخالفان حتی در بیان مخالفت خود آزاد هستند. اما موضوع «معاندین» به‌دلیل ارتباط آن با امنیت کشور متفاوت است. هر کشوری امنیت خود را در اولویت قرار می‌دهد، بنابراین صرف مخالفت یا دولت یا ساختار سیاسی نباید موجب شود که رفت و آمد و ورود شهروندان به کشور محدودشود.»

▼ دولت احمدی‌نژاد سراز ترس‌ها

عبدالرضا فرجی‌راد، استاد ژئوپلیتیک و سفیر پیشین ایران در کشورهای نروژ، مجارستان، ایسلند و سریلانکا نیز ترس ایرانیان مهاجر نسبت به‌ورود به کشور، تأیید می‌کند؛ این ترس به‌حدی است که بسیاری از شهروندان برای دیدار با عزیزان خود به خارج از کشور سفر می‌کنند. او درباره سوءظن ساختار سیاسی نسبت به این گروه از هموطنان به هم‌میهن می‌گوید: «روند ترس ایرانیان مهاجر از ورود به کشور، روندی تدریجی بوده است. این مسئله از دولت احمدی‌نژاد شروع شد، ادامه یافت و بعد اوج گرفت. این موضوع از دو‌سه سال پیش شدت بیشتری به خود گرفته است. در آن دوره، ایرانیان مهاجری که به کشور فرستاده می‌کردند، به‌ویژه افراد جوان‌تر و تحصیلکرده‌تر باید فرمی را در فرودگاه پر می‌کردند و به‌سوالاتی پاسخ می‌دادند که منجر به نگرانی‌هایی شد. سال گذشته نیز تجمع گسترده‌ای در خارج از کشور برگزار شد که بسیاری از ایرانیان در آن حضور نداشتند.

سه شنبه ۲۴ بهمن ۱۴۰۲
سال دوم • شماره ۴۴۵
www.hamhianonline.ir

حدود ۷ تا ۸ میلیون ایرانی خارج از کشور زندگی می‌کنند اما به گفته منتقدان، در بزرگ‌ترین تظاهرات‌شان در آمریکا حدود ۷۰ تا ۸۰ هزار نفر و در کانادا حدود ۵۰ هزار نفر شرکت داشتند. در سایر کشورها اما تعداد نفرات کمتر بود. با این حال این موضوع به‌علاوه جوی که از دوسه سال پیش شدت گرفته بود، باعث تشدید نگرانی‌ها برای ایرانیان خارج از کشور شد تا جایی که حتی افرادی که در این نوع برنامه‌ها شرکت نکرده بودند هم نسبت به رفت‌وآمد به ایران دچار نگرانی شدند.» او ادامه می‌دهد: «این نگرانی‌ها باعث شد بسیاری از افراد برای دیدار با عزیزان‌شان به کشورهای دیگر به‌ویژه ترکیه سفر کنند و فرزندان خود را آنجا ملاقات کنند. با اینکه وزیر امور خارجه و معاون کنسولی وزارت خارجه بیانه‌هایی مبنی بر اینکه ایرانیان می‌توانند بدون دغدغه وارد کشور شوند، صادر کردند، اما هنوز در این زمینه نگرانی‌هایی وجود دارد و باید اقدامی بزرگ‌تر در سطح ملی و در سطح دولت انجام‌شود تا مردم احساس کنند، می‌توانند بدون نگرانی وارد کشور شوند.»

در لحظه ورود به کشور برخی از مسافران، مورد سوال و جواب یا برخورد‌های فحری قرار می‌گیرند، چرا؟ این دیپلمات‌باسابقه در پاسخ به این سوال می‌گوید: «همانطور که جوسپاسی در داخل کشور اندکی محدودتر می‌شود و احزاب و گروه‌های مختلف مشارکت کمتری در فعالیت‌های سیاسی و انتخاباتی دارند به همین میزان نیز افرادی که در کشور قدرت به‌دست می‌آورند محدودت‌هایی را برای افرادی که در خارج از کشور هستند، خواسته یا ناخواسته ایجاد می‌کنند. اما بهتر بود از همین نیروهای خارج از کشور به نحو احسن استفاده کنند. البته دستگاه‌های امنیتی نیز با توجه به افزایش تنش‌ها با کشورهای متخاصم در سال‌های اخیر، نگرانی‌هایی دارند. اما نوع برخورد به‌شکلی نیست که بتوان از آن نتیجه‌گیری مثبتی داشت. به نظر من این نوع برخورد‌ها باید اصلاح‌شود.»

▼ حمایت‌شوند

مدتی پیش موسی غضنفرآبادی، رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی درباره بازگشت برخی هنرمندان به کشور گفته بود: «هر کسی به‌عنوان ایرانی می‌تواند وارد ایران شود، ولو اینکه مجرم باشد. اگر هم مجرم باشد، می‌تواند وارد شود و نهایتاً محاکمه‌اش انجام می‌شود. هیچ منع قانونی‌ای برای ورود ایرانیان خارج از کشور - حتی هنرمندان - وجود ندارد.» سفیر پیشین ایران درباره این صحبت‌ها می‌گوید: «بعضی حرف‌ها به‌دلیل ناهماهنگی است، آن هم از طرف کمیسیون قضایی که وقتی اظهار نظرهایی از سوی اعضایش می‌شود، تأثیر بیشتری دارد. باید در چنین مسائل حساسی، احتیاط به خرج دهیم. آقایان باید اجازه دهند که دستگاه‌های مربوط اعتمادسازی کنند، این حرف‌ها باعث می‌شود میلیون‌هامهاجر ایرانی احساس نگرانی کنند. ضروری است‌شورایعالی امنیت ملی در رابطه با این مسئله مهم جلسه بگذارد، بخش فرهنگی و سیاست خارجی با یکدیگر همکاری و دستورالعملی را تهیه کرده و نسبت به‌هراس نداشتن از بازگشت، اعتمادسازی کنند.»

خبرسازان

۷۸۰۰ دکل مخابراتی در تهران

مدیرعامل شرکت ارتباط مشترک شهر شهرداری تهران از وجود ۷۸۰۰ دکل مخابراتی در تهران خبر داد و گفت که برای پنج‌هزار دکل مخابراتی در پایتخت، مجوز صادر شده و هزار و ۲۰۰ دکل نیز حکم ماده ۱۰۰ دریافت کرده‌اند که این احکام به‌زودی عملیاتی می‌شود. به گزارش سایت شهر، محمد ابراهیم‌دریغ ادامه داد: «براساس محاسبات صورت‌گرفته، هفت هزار و ۸۰۰ دکل و سایت مخابراتی در سطح شهر تهران وجود دارد. مابقی دکل‌ها نیز باید مورد بررسی قرار بگیرد تا دکل‌های بدون مجوز نیز در صورت احراز شرایط بتوانند مجوز بگیرند یا اگر حکم ماده ۱۰۰ دریافت کردند، جا به‌جا شوند. احتمالاً تجمعی بین این‌تورها جهت دریافت مجوز صورت خواهد گرفت.» دریغ با بیان اینکه در سال جاری ۲ سایت مخابراتی جمع‌آوری شده است، گفت: «دکل‌های غیرمجازی که مورد شناسایی و بررسی قرار می‌گیرند، بلافاصله پس از برگزاری کارگروه مربوطه در نامه‌ای به شهرداری منطقه معرفی می‌شوند. شهرداری‌ها، مناطق متولی جمع‌آوری دکل‌ها هستند و ما این موضوع را به تمام مناطق ابلاغ کرده‌ایم.»

▲▲

جشن کوچ عشایر پس از ۵ سال

مدیر امور عشایر استان تهران، از برگزاری جشن کوچ عشایر استان در اردیبهشت‌ماه سال آینده، پس از ۵ سال وقفه خبر داد. به گزارش ایسنا، فرشید ذبیحی در تشریح اقدامات خود ویژه ایام پایانی سال گفت: «در نوروز امسال همانند دو سال گذشته در فاصله ۳۰ کیلومتری ورودی شهرهای استان تهران همانند شهر تهران چادرهای عشایر از ۲۵ اسفندماه تا ۱۵ فروردین‌ماه برپا خواهد شد.» او ادامه داد: «تمام محصولات ارگانیک عشایر استان تهران با کیفیت و قیمت مناسب و بدون واسطه در این چادرها عرضه خواهند شد و علاوه بر عرضه محصولات، معرفی فرهنگ و رسوم عشایری نیز در این چادرها برای مسافرینی که قصد ورود به شهرها دارند هم انجام خواهد شد.»

▲▲

هر کیسه خون مساوی نجات ۳ نفر

سرپرست معاونت اجتماعی سازمان انتقال خون اعلام کرد: «هر کیسه خون اهدایی در سه بخش گلبول قرمز، پلاکت و پلاسما می‌تواند به سه نفر کمک کند.» شهرام میرزایی به ایسنا گفت: «از جمله مهم‌ترین برنامه‌های ما این است که اهداکنندگان خون را جذب، حفظ و ساماندهی کنیم، همچنین مشارکت‌خبرین و بینگاه‌های اقتصادی را برای ایفای نقش و مسئولیت‌های اجتماعی در زمینه‌های تکمیل پروژه‌های عمرانی و تجهیز توسعه پایگاه‌ها و مراکز انتقال خون در سطح کشور جذب کنیم.» او با اولویت دانستن جذب زنان و جوانان برای انتقال خون طی سال آینده، ادامه داد: «بلاش ما این است افرادی که برای اولین‌بار برای اهدای خون اقدام می‌کنند، جوانان باشند و در این رابطه ایفای نقش کنند که در این زمینه در حال برنامه‌ریزی با دانشگاه‌ها هستیم تا بتوانیم فرهنگ ارتقای خون داوطلبانه را در محیط دانشگاه ترویج دهیم.» میرزایی با بیان اینکه حداقل سن اهدای خون ۱۸ سال و حداکثر سن ۶۵ سال است، ادامه داد: «هر کیسه خون حدود ۴۰۰ تا ۴۵۰ سی‌سی است که در سه بخش گلبول قرمز، پلاکت و پلاسما می‌تواند به سه نفر کمک کند.»

۱۳

سه شنبه ۲۴ بهمن ۱۴۰۲
سال دوم • شماره ۴۴۵

www.hamhianonline.ir

امور حقوقی و قرارداده‌ها - مناطق نفتخیز

WWW.NISOC.IRhttp://iets.mporg.ir

شناسه آگهی: ۱۶۳۰۸۳